

PARTIJ VAN DE ARBEID
SMALLINGERLAND

SOCIAAL EN BETROKKEN

IT ROASKE

ZOMER 2019

AFDELINGSBLAD PVDA AFDELING SMALLINGERLAND

Secretariaat: Jaap Munnikma, Boorn 25, 9204 AZ Drachten

Telefoon: 0512-530029

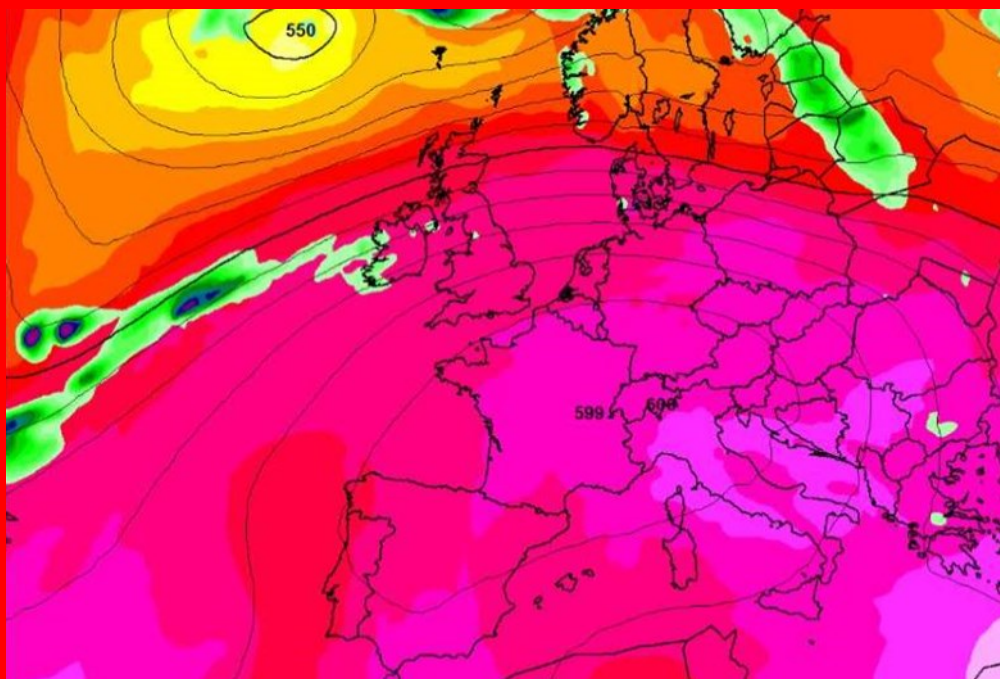
E.mail: j.munnikma@gmail.com

Website: www.pvdasmallingerland.nl

Twitter: www.twitter.com/drachten_pvda

**IN DIT NUMMER:
VAN DE VOORZITTER
DE PERSPECTIEFNOTA 2019
EN TOEN WAS HET GELD OP
EEN (JEUGD-)ZORG MEER
ZEKER ZIJN VAN EEN GOEDE JEUGDZORG?**

ZOMER 2019: EUROPA KLEURT STEEDS RODER

WENS OF SCHRIKBEELD?

VAN DE VOORZITTER

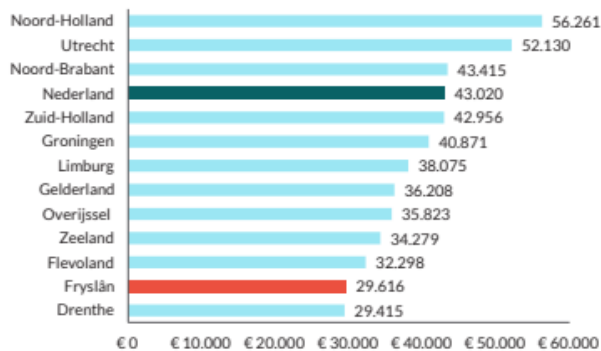
- Bert van der Meulen

Arm maar gelukkig

De provincie Fryslân heeft een Fries Sociaal Bureau. Deze organisatie peilt en onderzoekt trends en ontwikkelingen in Fryslân. Vaak komen ze met interessant materiaal naar buiten. Zo ook recent over leefbaarheid in Fryslân in de publicatie 'Leven in Fryslân'. Een onderzoek dat deze keer ook landelijk de aandacht trok. Want wat is het geval. Fryslân en de Friezen lopen economisch en qua inkomen achter op Nederland, maar zijn relatief gelukkiger dan de rest van Nederland. En diverse commentaren en reacties op het onderzoek was er eigenlijk die van opluchting. Samengevat: "De welvaart van Fryslân loopt weliswaar achter, maar het welzijn is dik in orde, dus we hebben niet te klagen",

Een paar harde feiten uit het rapport:

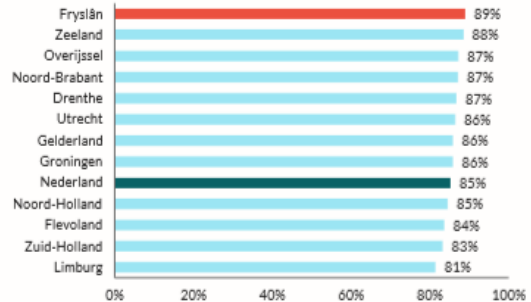
Bbp per inwoner in euro's per provincie, 2017

Fryslân bungelt onderaan in dit lijstje met zeg maar het gemiddeld inkomen, en daarnaast blijkt uit de cijfers in het rapport "Leven in Fryslân" dat Fryslân ook grotendeels krimp- of anticepeergebied is, een lagere economische ontwikkeling kent dan landelijk, sneller vergriest qua bevolkingssamenstelling en lagere sociaal-economische status heeft. Kortom geen beste cijfers. Economisch gezien zit Fryslân in de achterhoede. Er is een duidelijke regionale ongelijkheid in de verdeling over het land, iets waar wij als sociaaldemocraten natuurlijk allergisch voor zijn. Wij Friezen staan er in economisch opzicht slecht voor.

Maar en dat is ook opvallend, het mag misschien economisch wel slechter gaan dan in de rest van Nederland, we zijn wel of misschien moeten we zeggen desondanks, erg tevreden en gelukkig. Ook hierover een lijstje uit het rapport.

Percentage inwoners dat tevreden is met het leven naar provincie, 2016

Stonden in de economische lijstjes nog op de één na laatste positie, nu staan we nu fier bovenaan. Daarnaast blijkt dat we het vele groen waarderen en ook qua veiligheid scoort Fryslân goed. Bovendien ervaren de inwoners van Fryslân het minste overlast en voelen zich veiliger in hun buurt dan de rest van het land. De sociale samenhang of het *mienshipsgevoel* is sterk in vergelijking met het landelijk gemiddelde. Kortom prima.

In de publicaties in de pers over het onderzoek werd over het algemeen gesteld: Ja economisch gaat het weliswaar slecht, maar we zijn erg tevreden en dat zorgde voor een zekere opluchting. Arm, maar gelukkig. Niets aan de hand toch. Geen zorgen mensen.

Is dit zo, laten we ons niet in slaap susen? Want je kan natuurlijk hele filosofische beschouwingen loslaten over dat geld niet gelukkig maakt. Maar de schoorsteen moet ook wel blijven roken.

Feit blijft dat als de welvaart achter blijft in een regio of een provincie de toekomst er somber uitziet. Jongeren trekken weg, dynamiek verdwijnt, hoogopgeleiden vinden hier geen werk. Ongelijkheid tussen de regio's blijft bestaan. Mensen in Fryslân hebben minder kansen.

Daarom moeten we zeker ook als PvdA alert blijven op economische ontwikkeling en ervoor zorgen dat goede werkgelegenheid blijft, ook in Drachten. Denk aan Philips en aan het innovatiecluster Drachten. We moeten ervoor zorgen dat niet alle economische voorspoed in de Randstad neerdaalt. We mogen geen grote verschillen accepteren binnen ons kleine landje.

DE PERSPECTIEFNOTA 2019

- Anton Pieters

Eind juni, begin juli is altijd een spannend moment. Drie dingen komen in die periode naar de raad. De jaarstukken van het afgelopen jaar worden aangeboden. Daarnaast komt de concernrapportage in beeld. In de concernrapportage wordt de voorbije periode van dit jaar in beeld gebracht en worden de begrotingen getoetst aan de werkelijkheid. Naast deze twee komt de perspectiefnota aan de orde. Deze nota geeft een beeld waar we de komende drie jaren mee worden geconfronteerd en geeft de gemeenteraad de mogelijkheid om het college richtingen mee te geven voor het beleidsplan die begin november op de rol staat.

Om maar met de deur in huis te vallen, de financiële positie van de gemeente is slecht. Er moet fors worden bezuinigd willen we in 2023 weer een sluitende begroting hebben. Er lag een taak om 8,6 miljoen te bezuinigen. Helaas werd de gemeente ook nog 'blij' verrast door een bericht van het rijk dat we ook nog rekening moeten houden met een extra domper. Smallingerland krijgt ook nog 4,1 miljoen minder uit Den Haag. Het te besparen bedrag is dus niet meer 8,6 maar 12,7 miljoen.

Voor het sociaal domein lijkt oncontroleerbaar boven de begrotingen uit te stijgen. In 2018 3,9 miljoen tekort en uit de concernrapportage komt naar voren dat het daar niet bij blijft. Verwacht wordt dat dit tekort in 2019 op zal lopen naar 5,3 miljoen.

Voor de komende tijd hebben ze in Den Haag ook bedacht om de eigen bijdrage voor Huishoudelijke hulp niet meer inkomensafhankelijk te maken, maar voor iedereen een vast bedrag van 17,50 euro per vier weken vast te stellen. De aanvragen rijzen dan ook de pan uit. Ook de hogere inkomensgroepen krijgen vanaf 2020 recht op Huishoudelijke Hulp voor 17,50 per vier weken.

Het college bracht een hele rits bezuinigingen naar voren variërend van het uitzetten van de fonteinen (besparing 40.000), het opheffen van de witgoedregeling (50.000). Kortten op het budget voor het kindpakket (300.000), afschaffen schoolzwemmen (150.000) en het niet automatisch verhogen

van de subsidies voor maatschappelijke instellingen (580.000).

Al met al niet zo'n vrolijke boodschap waar bij veel mensen worden geraakt die dat eigenlijk niet kunnen hebben. Zeker als je het afzet tegen de zonder aanwijsbare reden voor de stijgende kosten in de Jeugdzorg (niet meer cliënten, maar wel 3,5 miljoen meer kosten) en een grote groep hogere inkomens het voordeel ziet van een huishoudelijke hulp voor 17,50 per vier weken. Helaas is dit landelijk beleid waar we niets tegen kunnen doen.

Voor ons reden om zeer kritisch te staan tegenover dit perspectief. We hebben dan ook, overigens samen met de gehele raad, een motie ingediend om eerst te gaan kijken op de plekken waar de problemen ontstaan. Frauderende zorgaanbieders flink het vuur aan de schenen te leggen. Zorgen dat contracten goed sluiten en niet de mogelijkheid bieden tot creatief boekhouden.

Dat het rijk niet meer geld ter beschikking stelt voor jeugdzorg kunnen wij ons voorstellen. Dat valt gewoon door de gemeenten heen in de zakken van de iets minder integere zorgaanbieders. Daar liggen gewoon andere problemen die eerst moeten worden aangepakt (in 2018 is in de provincie 35 miljoen meer gedeclareerd voor jeugdzorg terwijl het aantal jongeren dat zorg nodig heeft niet is gestegen).

Er ligt een taak voor dit college en de raad om te zorgen voor een sluitende begroting en dat is geen sinecure. In september komt hier een vervolg op. Wij zullen ons inzetten voor de mensen die ons het hardst nodig hebben en er voor zorgen dat niet alleen deze groep de rekening krijgt gepresenteerd.

EN TOEN WAS HET GELD OP

- Cor Trompetter

Het zal niemand ontgaan zijn dat Smallingerland in financieel zwaar weer is terecht gekomen. Heel zwaar weer.

Deels komt dit door ontwikkelingen waar we weinig of geen invloed op hebben. Het geld voor de decentralisaties is zwaar onvoldoende, zeker voor jeugdzorg. Met de WMO had het nog redelijk los kunnen lopen, ware het niet dat de inkomensafhankelijke bijdrage door het kabinet afgeschaft is, waardoor de vraag naar huishoudelijke hulp sterk is gestegen. Van een compensatie door het Rijk is geen sprake.

Hier komt nog eens bij dat er in Smallingerland slechts ten dele is gewerkt aan een transformatie van het sociaal domein, zodat de vraag van de inwoners eerder bepalend is voor de zorg die wordt betaald dan de werkelijke behoefte.

Tel hier bij op dat de bouwkosten de afgelopen jaren sterk zijn gestegen waardoor bouwprojecten als de MFC's in Oudega en Drachtstercompagnie onvermijdelijk duurder uitvallen. Ook voor de zaken die nog op stapel staan moeten we hier rekening mee houden. Als 'toetje' ook nog eens dat de bijdrage van het Rijk in het gemeentefonds beduidend lager uitvalt dan we mochten verwachten.

Het zou echter te makkelijk zijn wanneer we doen alsof alle kwaad van buiten komt. De gemeentelijke organisatie moet op orde worden gebracht. Er is te weinig geïnvesteerd, waardoor het leek of er voldoende geld was, maar het 'onderhoud' achterwege bleef.

Bij sommige zaken, zoals automatisering, was er jaar na jaar een tekort dat incidenteel gefinancierd werd, terwijl het probleem structureel van aard was. Hetzelfde geldt voor het onderhoud van de openbare ruimte. Al met al lopen de tekorten, door externe en interne factoren op tot zo'n 10 tot 12 miljoen per jaar.

We hebben er als college voor gekozen om met een pakket te komen waarin er in onze optiek een evenwicht was tussen herschik-

kingen (geld binnen de begroting verschuiven), bezuinigingen (niet indexeren van subsidies en uitgaven van de gemeentelijke organisatie, bijzondere bijstand naar 110% i.p.v. 115%), lastenverschuivingen (minder reinigings- rioolheffing als compensatie voor hogere OZB) en lastenverhoging (2% extra voor de OZB). Op deze wijze dachten we dat er ruimte gevonden kon worden om de ambities uit het coalitieakkoord te realiseren.

Het zal voor iedereen duidelijk zijn dat dit een politiek compromis was binnen het college waarbij 'links' bezuinigingen op het inkomensbeleid accepteerde en 'rechts' lastenverhoging. En zoals ieder compromis staat of valt het in de Raad bij de bereidheid om stappen te zetten.

In de vergadering van 9 juli is daartoe wel een aanzet gegeven in de zin dat de ernst van het problemen door de meeste partijen (exclusief SP en D'66) is onderkend, maar over de oplossingsrichting was er bepaald nog geen overeenstemming. De afspraak in raad is nu om in eerste instantie nog eens goed door de gemeentelijke begroting te gaan om te zien of er werkbare alternatieven zijn te vinden. De tweede afspraak is een kerntaken discussie te voeren in de komende winter en het vroege voorjaar, zodat er bij het opstellen van de begroting 2021-2014 een oplossing voor onze problemen is.

Als college zullen we er alles aan doen om dit te ondersteunen, maar dat het ergens pijn gaat doen is onvermijdelijk. Ook als PvdA kunnen we hier niet voor weglomen. Waar onze pijnpunten liggen is in de raadsvergadering helder en duidelijk door de fractie naar voren gebracht.

Tenslotte, het artikel van Rutger van de Meij in de Leeuwarder Courant van 15 juli over Smallingerland maakt helder hoe groot onze worsteling is: de worsteling van college én raad.

Wordt vervolgd.

EEN (JEUGD-)ZORG MEER!

- Anton Pieters

Al tijden lijkt het alsof er oneigenlijke dingen gebeuren in de jeugdzorg. Zeker de afgelopen periode waarin we constateerden dat het aantal kinderen dat zorg nodig heeft niet stijgt, maar de kosten wel. Over de hele provincie 35 miljoen euro zelfs. Het artikel in Sneon & Snein 'Waar blijft alle geld voor jeugdzorg?' van 22 juni verbaast ons dan ook niet echt. Een aantal zorgaanbieders hebben in het overgaan naar trajectfinanciering kans gezien de gemeenschap pootje te lichten. Dat is echt pijnlijk.

Het maakt een aantal dingen duidelijk. Iedereen wil minder regeldruk, maar blijkbaar kan niet iedereen deze verantwoordelijkheid aan. Dat is een trieste constatering.

Een andere constatering is dat gemeenten schijnbaar niet genoeg kennis, inzicht, mandaat of lef hebben om dit gewoon hard aan te pakken.

Tragisch is dat we als gemeenteraad al jaren vragen om ons mee te nemen in wat er gebeurt. Om ons als raadsleden gereedschap te geven waarmee we kunnen sturen. Die hebben we nooit gehad. Waarom niet? Waarschijnlijk hadden de gemeenten zelf ook niet voldoende zicht op wat er gebeurde.

Nu beginnen de puzzelstukjes op hun

plaats te vallen en het is geen mooi plaatje dat er wordt gelegd.

Voor de PvdA kan niet waar zijn dat wij in Smallingerland moeten kiezen om miljoenen in te verdienen op het sociaal domein terwijl zorgaanbieders kans zien hun zakken vullen. De 24 gemeenten in Friesland hebben besloten om via een gemeenschappelijke regeling (Sociaal Domein Friesland) jeugdzorg in te kopen. Hilde Tjeerdema is wethouder in Leeuwarden en vertegenwoordiger van alle Friese gemeenten voor de inkoop jeugdzorg. Zij geeft in het artikel aan; "We hebben de verantwoordelijkheid de financiering van de jeugdzorg onder controle te krijgen, het héle zorglandschap. Rijk, gemeenten en zorginstellingen. We moeten allemaal aan de slag."

Wij zullen haar geen strobreed in de weg leggen. Misschien is het een idee om te beginnen met frauderende zorgaanbieders bij het openbaar ministerie aan te brengen voor diefstal van gemeenschapsgeld?

Even voor de duidelijkheid. Onze jeugd moet zeker zijn van goede zorg. Goede zorg is een must en niet alle zorgaanbieders maken zich schuldig aan zakkenvullen. Maar er is in onze provincie wel 35 miljoen verdampt en dat is pijnlijk geld omdat dat weer aangevuld moet worden. Dat dit uit de voorzieningen die we hebben getroffen om de kwetsbaren in onze samenleving te helpen moet komen is voor ons onverteerbaar.

BELANGRIJKE DATA

3 september - 1e Raadsvergadering na het zomerreces

ZEKER ZIJN VAN GOEDE JEUGDZORG?

- Bianca Bijlsma

Ben je als ouder en jeugdige zeker van passende (Jeugd)zorg?

Als je zelf zwanger bent zie je al gauw overal zwangere vrouwen lopen. Zo ver gaat het mij nu ook met mijn belangstelling voor de zorg voor onze jeugd. Overall zie ik berichten verschijnen over de jeugdzorg. Het zou niet goed gaan met de zorg voor jeugdigen. Managers van organisaties maken zich druk over de mogelijkheden die zij van gemeenten nog krijgen om kwalitatieve zorg te bieden. Professionals ervaren dat managers hun te weinig ruimte bieden of ervaren te weinig deskundigheid om te doen wat volgens hen nodig is. Ook zou er, door die lokale inkooptaken, nog steeds veel te veel bureaucratie zijn in de jeugdzorg. Zorguitgaven die niet ten goede komen aan de jeugd zelf.

Gemeenten zeggen met tekorten te zitten en dreigden zelfs de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg terug te geven aan het Rijk. Het Rijk zei vervolgens tijdelijk extra middelen toe, maar daar zijn niet alle partijen tevreden mee.

En wat ervaren de jeugdigen en hun ouders zelf? Die horen we haast niet. Als we de ombudsvrouw en het landelijk evaluatieonderzoek mogen geloven zegt een derde van de jeugdigen en/of ouders dat zij geen passende zorg kreeg.

Het lijkt te gaan om situaties waarin ouders zich meer zorgen maken; waarin meerdere vormen van zorg tegelijkertijd nodig zijn om de problemen het hoofd te bieden. En om situaties waarin ouders en jeugdigen het gevoel hebben dat de hulpverleners de regie over hun leven onterecht overnemen. Juist de complexere zorg dus.

In 2015 werden de gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg. Daaronder vallen de jeugdhulp (vrijwillige hulp), de jeugdreclassering (opgelegde hulp naar aanleiding van strafbare feiten) en de jeugdbescherming (gedwongen hulp als de gezondheid en/of veiligheid van de jeugdige thuis in gevaar is).

Onder de vrijwillige jeugdhulp die de gemeente moet regelen vallen alle opvoedingsproblemen waar hulp bij nodig is. Dat kan gaan om eenvoudige opvoedingshulp door een ambulant begeleider, intensieve thuishulp of gespecialiseerde daghulp zoals in het Bijenhuis voor kinderen met ontwikkelingsbeperkingen. Ook verblijf in een

vorm van 24 uren voorziening zoals een weekend in een logeerkamer, bij pleegouders of in de Woodbrookers en de hulp van de psycholoog of psychiater bij dyslexie, autisme, angst en depressie vallen daaronder.

Het overdragen van al die regeltaken vanuit het Rijk, de provincie en de zorgverzekeraar naar de gemeente wordt transitie genoemd. Verondersteld werd dat de gemeente ondersteuning ook preventiever, voor de burger meer samenhangend, en daarmee ook goedkoper zou kunnen regelen omdat ze als overheid dichterbij de burger staat.

De nieuwe werkwijze die daarvoor nodig is wordt transformatie genoemd. De met de transformatie beoogde kostenbesparing werd met de transitie echter meteen als bezuiniging door het Rijk doorgevoerd. Gemeenten kregen dus een nieuwe, maar ook grotere opdracht voor het organiseren van de zorg, terwijl zij daarvoor meteen ook minder geld kregen.

Vanuit de PvdA willen we graag dat alle jeugdigen en hun ouders zeker kunnen zijn van passend onderwijs en passende zorg. Dat jeugdigen er zeker van kunnen zijn dat zij de kans krijgen om hun talenten te ontwikkelen en aan hun toekomst te bouwen. Dat zij er op kunnen rekenen dat zij in onze samenleving op een bij hun passende manier kunnen meedoen. Wanneer dat niet goed lukt en jongeren, opvoeders en andere professionals kwetsbaar worden, kan (tijdelijk) zorg nodig zijn. Liefst willen we dat de ouders en de jeugdige zo snel mogelijk zelf de touwtjes weer in handen kunnen nemen, maar lukt dat in deze gemeente wel genoeg?

Bij de stukken van de gemeenteraadsvergadering van 14 mei jongstleden zat de jaarrapportage Sociaal Domein 2018. Deze rapportage is bedoeld als verantwoording aan de gemeenteraad. In die rapportage vinden we ook informatie over het beleidsveld Jeugd(zorg).

De rapportage begint met een mooie ambitie "De gemeente Smallingerland investeert in weerbare, actieve en gezonde generaties". Eigenlijk zijn de andere ambities en principes in de Leeswijzer hier wel bij onder te brengen. Die tekst is vooral een uitwerking van hoe die situatie er dan uit ziet en wat daarvoor op welke manier wordt gedaan. In de rapportage vinden we vooral cijfers over het gebruik van jeugdzorg en de geschatte kosten voor 2018. Heel veel cijfers, aldus de leden van de Wmo-raad in een overleg waar deze rapportage aan de orde kwam.

In het rapport constateert de gemeente dat het aantal jeugdigen dat jeugdzorg gebruikte in 2018 daalde maar dat de kosten stegen. En dat is zorgelijk, want er wordt een tekort van 3,9 miljoen geraamd.

In Smallingerland maakt volgens deze rapportage in 2018 totaal 11,3% jeugdigen tot 23 jaar gebruik van een jeugdzorgvoorziening. Dat is ongeveer één op de negen jeugdigen.

Nieuwe voorlopige CBS cijfers bevestigen dat er in 2018 minder jeugdigen gebruik maakten van jeugdzorg (totaal afgerond 1630, 11%) dan in 2017 (1760; 11,9%). Landelijk liggen deze percentages gemiddeld lager. Namelijk 9,6% (2018) en 9,4% (2017). Maar landelijk steeg het gebruik, terwijl het percentage in Friesland en Smallingerland daalde. CBS maakt nog geen cijfers over gemeentelijke kosten voor jeugdzorg openbaar.

Ik zie in verschillende bronnen cijfers die alleen iets zeggen over de soort voorzieningen die gebruikt zijn, welke instanties jeugdigen en hun opvoeders naar deze voorzieningen verwezen en de kosten die daarmee gemoeid zijn.

Helaas zie ik in de rapportages nauwelijks iets over de aard van de problemen waar ouders en jeugdigen hulp bij nodig hebben. Ook zie ik geen informatie over hoe ouders, jeugdigen en hun netwerk de geboden hulp ervaren en wat die hulp hen opleverde. Gemeenten zijn wel verplicht om cliëntte-

vredenheid te meten en in beleidsplannen aan te geven op welke manier ze de opbrengsten van de jeugdzorg willen meten (outcome). En juist dat zou voor mij interessante informatie zijn om te beoordelen hoe deze investering bijdraagt aan de eerder in de rapportage Sociaal Domein 2018 genoemde ambities voor de jeugd.

Zolang dit soort informatie ontbreekt kan ik niet veel met al die krantenkoppen, discussies over geld en het gezoem over organisaties die al dan niet hun werk goed doen. Uit een duik in de historie van de jeugdzorg blijkt namelijk dat er al 30 jaar veel wordt geroepen over kosten en het ontbreken van zorgkwaliteit. Mogelijk kan de nieuwe onafhankelijke ombudsfunctie hier dit jaar een bijdrage aan leveren?

Ik vond dus onvoldoende onderbouwde informatie om voor Smallingerland een goed en volledig beeld te geven van de situatie, maar ik maak me wel wat zorgen. Waar rook is vind je over het algemeen vuur, soms beperkt tot vuurwerk. Vanuit deze situatieschets, de diverse krantenkoppen, de discussies in de sociale media en met de parlementaire enquête over de jeugdzorg in het vooruitzicht valt vuurwerk in de discussies over de jeugdzorg in ieder geval niet te ontkennen.

Zie ook 'Een leven lang kwetsbaar', een verhaal over 30 jaar zorgen over de jeugdzorg. Te downloaden via <https://www.fsp.nl/publicaties/een-leven-lang-kwetsbaar/>

I.M.

Op 22 juli is mevr. De Boer—Tiekstra overleden.

Dit jaar nog ontving zij op 1 mei (ook haar verjaardag!) de Drees penning, omdat zij 65 jaar lid was van onze partij.

De familie vertelde dat ze zich haar hele leven verbonden heeft gevoeld met de Partij van de Arbeid. De penning heeft dan ook een plekje gekregen op haar kist tijdens de uitvaart.

Ook langs deze weg condoleren we de nabestaanden met dit overlijden en wensen hen veel sterkte voor de toekomst.

**BESTUUR EN FRACTIE
WENSEN IEDEREEN
EEN FIJNE ZOMER!**

